

Justitiedepartementet
Dnr Ju2023/01069

Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de allvarligare brotten (Ds 2023:11)

Inledning

Tingsrätten har granskat förslagen utifrån tingsrättens uppdrag och har mot den bakgrunden inte några invändningar mot de överväganden och förslag som presenteras i promemorian. Tingsrätten vill dock framföra nedanstående synpunkter inför det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Tröskeeffekter m.m.

Det framgår att föreslagna straffskärpningar fokuserar på de allvarligare formerna av brott, mot bakgrund av den tydliga koppling som finns till kriminella nätverk och det grova våld som förekommer inom kriminella kretsar. I det fortsatta lagstiftningsarbetet efterfrågas en analys kring hur föreslagna straffskärpningar förhåller sig till den nya straffskärpningsbestämmelsen – 29 kap. 2 a § brottsbalken – som trädde i kraft den 1 juli 2023, och som gäller straffvärdesbestämning av brott som inneburit ett allvarligt angrepp på någons liv eller hälsa eller trygghet till person och som har anknytning till våldsamma uppgörelser bland kriminella.

De omständigheter som är synnerligen försvårande omständigheter vid bedömningen av straffvärdet enligt den nya bestämmelsen är omständigheter som även kan beaktas vid rubriceringen av de brott som omfattas av promemorians förslag om straffskärpning.

Det är tänkbart att så kallad dubbelräkning av omständigheter vid brottsrubricering och straffvärdebestämning, inte kommer att ske till följd av förslaget, men det vore till gagn för kommande rättstillämpning om frågan hur förslaget förhåller sig till 29 kap. 2 a § brottsbalken ändå belystes i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Vidare noterar tingsrätten att den föreslagna straffskärpningen för grova brott gäller alla typer av brott, oavsett om det finns en anknytning till kriminella nätverk eller inte. Eftersom syftet med de föreslagna straffskärpningarna är att markera allvaret i vissa brott som möjliggör skjutningar och sprängningar och som typiskt sett begås inom kriminella nätverk, kan därför förslaget uppfattas som oproportionerligt och sakna tillräcklig underbyggnad.

Detta skulle möjligen kunna leda till att domstolarna tvingas parera den bristande proportionaliteten med att rubricera om brott som inte har anknytning till kriminella nätverk och som i dag anses som grova till brott av normalgraden.

Tingsrätten efterfrågar därför samordning och vägledning även kring dessa aspekter i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Ökade kostnader även för domstolarna

För närvarande har ett antal allmänna domstolar en mycket hög arbetsbelastning. Detta kombinerat med de alltmer frekventa ändringarna av lagstiftningen på, framför allt, straffrättens område gör att konsekvenserna av varje förändring måste belysas noggrant, inte minst i resurshänseende. De allt tätare förändringarna ställer bland annat krav på extra utbildningsinsatser m.m. för att fortsatt säkerställa en rättssäker rättstillämpning.

Enligt den ekonomiska konsekvensanalysen kommer emellertid kostnaderna för andra myndigheter än Kriminalvården och Statens institutionsstyrelse inte att vara större än att de kan hanteras inom befintliga anslag. Tingsrätten bedömer dock att förslaget sannolikt kommer att medföra effekter som kan leda till ökade kostnader för domstolarna. Exempelvis öppnar straffskärpingarna upp för ökad användning av hemliga tvångsmedel, vilket i sin tur leder till både större utredningar och fler misstänkta och tilltalade än i dagsläget. Det är inte heller orimligt att tänka sig en generellt ökad komplexitet i de mål som berörs av författningsändringarna. Såsom ovan nämnts kommer sannolikt även vissa utbildningsinsatser krävas. Mot bakgrund av ovan efterlyser tingsrätten därför inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet en något närmare analys av förslagets påverkan på domstolarna.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Johan Sanner och rådmannen Dag Edvardsson efter föredragning av beredningsjuristen Caroline Hilmerson.

Johan Sanner

/Caroline Hilmerson